

Kriterier Sveriges Statsskick – E-nivå

Du ska kunna förklara:

- **Vilka de 4 grundlagarna är**

1. Hur riksdag, regering m.m. fungerar. Våra rättigheter.
2. Sverige har kung/drottning.
3. **Tryckfrihet:** Man får skriva nästan vad som helst – men inte t.ex. hets mot folkgrupp.
4. **Yttrandefrihet:** Staten får inte censurera radio eller TV.

- **Vilka val som äger rum i Sverige**

Val till riksdag, region och kommun.

Dessutom EU-val, val till Sametinget och Kyrkoval.

- **Hur ett val till Riksdagen går till**

När man röstar, så får man **tre kuvert** (ett för riksdag, ett för region och ett för kommun) och man går in bakom en skärm och stoppar en **valsedel** i varje kuvert. Man kan välja att **rösta blankt**. Man kan även välja att rösta på ett parti som inte har valsedlar – då skriver man partiets namn på en blank valsedel.

- **Hur bildas en regering?**

Varje parti får lika många procent av platserna i riksdagen som de fått procent av rösterna.

När det finns ett valresultat, så kommer talmannen att föreslå en statsminister. Frågan går först till det parti som fått flest röster i valet. Han eller hon ska då sätta ihop ett regeringsförslag, och när det är gjort ska riksdagen rösta ja eller nej till förslaget. Om förslaget godkänns av *mer än hälften* av riksdagen så är det den nya regeringen. Om det blivit fyra röstningar utan att något förslag godkänts, blir det ett nytt val.

- **Vilka regeringens uppgifter är.**

Regeringens uppgifter är att lämna förslag till riksdagen om nya lagar och om budget. De ska också se till att de beslut som riksdagen tar genomförs.

- **Vilka riksdagens viktigaste uppgifter är.**

Riksdagen beslutar om nya lagar och om hur statens pengar ska användas.

Riksdagen ska också kontrollera regeringens arbete. Om mer än hälften röstar mot regeringen, så måste den avgå.

- **Vad oppositionen är**

Oppositionen är de partier som inte är med i regeringen.

- Begreppen:

- **4% spärr**

Om ett parti får mindre än 4 % av rösterna i riksdagsvalet, så får partiet inte vara med i riksdagen alls.

- **Mandat:** Platserna i riksdagen kallas för mandat. Det finns 349 mandat i riksdagen.

- **Vad Kommunen har för uppgifter**

T.ex. skola, äldreomsorg och badhus.

- **Vad Regionen har för uppgifter**

Framför allt sjukvård.

- **Hur du kan vara med och påverka politiken.**

Rösta i val – och veta vad partiet man röstar på tycker och vill.

Rösta i folkomröstningar.

Diskutera med andra, och på så sätt påverka vad andra tycker.

Gå med i något politiskt parti.

- **Hur demokratin kan hotas**

Landet kan anfallas av ett annat land som vill styra utan demokrati

T.ex. militären kan ta makten i ett land med våld

De politiska partierna som styr kan ändra lagar och hur landet fungerar så det blir mindre demokratiskt.